

Кульбабська О. В.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**ОРНІТОЛОГІЧНІ СЛОВА-СИМВОЛИ В ПОЕТИЧНОМУ ПРОСТОРІ
НІНИ ЦАРУК**

У статті доведено, що орнітологічні назви-символи є важливими мовно-виражальними засобами, що доповнюють мовну картину світу українців, характеризуються глибокою змістовою наповненістю, мають давнє походження й оновлене контекстуальне витлумачення. Для аналізу загальнонаціональних та індивідуально-авторських функційних виявів українських образів-символів виокремлено найголовніші символи-орнітоніми в мовотворчості чернівецької поетеси й науковиці Ніни Царук (Гуйванюк). Зокрема досліджено мотивацію творення символічного значення та семантики символу в ідіостилі письменниці. На матеріалі єдиної прижиттєвої збірки поезій Ніни Царук «Душі моєї білий птах», що вийшла друком у чернівецькому видавництві «Букрек» 2012 року, встановлено, що орнітологічні назви-символи є засобом передавання думок про дійсність і розкриття внутрішнього світу ліричної героїні. З одного боку, наскрізний символічний образ птаха є засобом естетизації віршових текстів, а з іншого, цей образ-символ спричинює в читачів низку асоціацій абстрактно-узагальнювального плану, втягує в орбіту своєї сполучуваності безпосередньо пов'язані з ним і більш віддалені синтаксично слова. Зроблено висновок: аналіз особливостей функціонування словесних образів-символів на матеріалі творчості Ніни Царук дає змогу глибше збагнути специфічні питомі риси української символіки, узагальнити індивідуально-авторські особливості символізовикористання. У перспективі цікаво буде встановити кореляцію між теоретичними напрацюваннями проф. Ніни Гуйванюк у галузі поетики, експресивного синтаксису, лінгвістики тексту й оприявленням її лінгвістичного світогляду в художньому дискурсі як поетеси Ніни Царук.

Ключові слова: міфологія, поетичний текст, символ, назва-орнітонім, естетичне значення, загальнонаціональна специфіка, індивідуально-авторські особливості, засоби вираження, функція.

Постановка проблеми. Лінгвопоетика бере свій початок із Стародавньої Греції, утім, і нині з'являються все нові й нові наукові розвідки про засоби і форми творення художнього тексту, про ефект уведення до його структури репрезентативних складників для реалізації комунікативних стратегій і тактик письменника. У сучасних лінгвопоетичних студіях констатуємо розпрацювання нових підходів і методик у витлумаченні навіть відомих дефініцій з опертям на такі споріднені з поетикою наукові галузі, як лінгвокультурологія, етнологія, прагматика, когнітологія, фольклористика. Українські мовознавці акцентують увагу на необхідності «визначення художнього стилю епохи» загалом і «мовно-естетичних знадібок окремих майстрів слова» зокрема [5, с. 5]. У цьому аспекті значущості набуває проблема дослідження Я-поета як носія архетипного й індивідуального мовомислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Від античності й до наших днів у центрі наукових зацікавлень вітчизняних лінгвістів пере-

бувають традиційні й індивідуально-авторські символи національної культури, що відіграють важливу роль у свідомості й життєдіяльності людини (І. Голубовська, С. Єрмоленко, В. Жайворонок, В. Кононенко, В. Куйбіда, Л. Мацько, Н. Сологуб та ін.).

З-поміж символічних номінацій із різними конотаціями вирізняються слова на означення представників орнітоморфного світу. Уперше ґрунтовний опис цієї групи символів (від грец. *Symballo* – «збіг, поєднання, злиття, поєднання і єдність двох першопочатків»), що функціують у народній творчості (*голуб, зозуля, ластівка, соловей, сокіл, орел, ворон, крук, галка, пава, чайка, кулик, лебідь, гуска, качка, півень, сова, пугач*), оприлюднив Микола Костомаров у праці «Слов'янська міфологія». Видатний український історик, етнограф, письменник, етнопсихолог обґрунтував необхідність у процесі встановлення особливостей орнітологічних назв-символів брати до уваги три чинники: 1) фізичні якості птаха із застосуванням до схожих рис народного характеру; 2) птахові-

шування як один із міфологічних догматів слов'ян; 3) міфологічні перекази про птахів [8, с. 74].

У символізованих студіях ХХ – на початку ХХІ століття посилену увагу привернуто до орнітосимволів у фраземіці (Т. Гапонова, О. Куцик, І. Намакштанська, Д. Ужченко, В. Ужченко та ін.), фольклорі (М. Бігусяк, З. Василько, Л. Дідківська, Л. Дяченко, Ф. Колесса, А. Мойсієнко, Г. Таранюк, С. Шуляк та ін.), художньому тексті (Я. Гарасим, Л. Голомб, І. Горбатенко, Ю. Дмитренко, В. Кравченко, О. Рудь, Л. Ставицька та ін.), у фокусі лінгвістичного аналізу тексту (М. Крупа) й лінгвокраїнознавства (Д. Добрусинець), що, безперечно, актуалізує значущість окресленої проблематики.

Досліджуючи систему мовно-естетичних знаків культури (термін С. Єрмоленко), мовознавці обґрунтовують необхідність установлення потенціалу мовного символу як складника цієї системи з огляду на взаємодію загальнонаціонального, регіонального й індивідуально-авторського. Наприклад, орнітологічні назви-символи у творах письменників Буковини кінця ХІХ – початку ХХ ст. (І. Бажанського, Г. Воробкевича, С. Воробкевича, Т. Галіпа, З. Канюка, О. Поповича, Ю. Федьковича, С. Яричевського) проаналізувала Марина Івасюта [4]. Заслужують поцінування, як на нас, висновкові твердження зазначеної вище символізованої студії: «Традиційні українські слова-символи у досліджуваних творах кінця ХІХ – початку ХХ ст. функціонують здебільшого у значеннях, зафіксованих лексикографічними працями, відображаючи в поданих контекстах загальноукраїнські тенденції до осмислення міфопоетичної та християнської картини світу, довкілля, людини, її місця у світі та втілення їх у слові» [Там само, с. 324]. У цьому аспекті цікаво з'ясувати взаємоперетини словесних символів у поезії майстрів слова, доля яких пов'язана з Буковиною, тільки вже в інших часових вимірах – середини ХХ – першої чверті ХХІ ст.

Постановка завдання. *Мета статті* – дослідити репертуар та особливості функціонування орнітологічних слів-символів у мовотворчості доктора філологічних наук, професора Чернівецького університету Ніни Василівни Гуйванюк (1949–2013), проаналізувати лексичні та граматичні засоби їх вираження в поетичних текстах на матеріалі її єдиної прижиттєвої збірки «Душі моєї білий птах» [14], що вийшла друком у чернівецькому видавництві «Букрек» 2012 року [авторка підписувала свої вірші дівочим прізвищем Ніна Царук. – О. К.]. Книга охоплює 6 циклів, об'єднаних тематично: «Витоки» (19 віршів),

«Заповіти» (2 вірші), «Перші почуття» (17 віршів), «Вічне» (13 віршів), «Миттєвості» (45 віршів) і «Присвяти» (4 вірші).

Виклад основного матеріалу. Метафорична назва збірки «Душі моєї білий птах» – своєрідний фундамент для всієї образно-символьної системи поезій Н. Царук. Художня номінація «просвічує крізь книгу, мов водяний знак, – народжується разом із книгою; автор настільки звикає до неї за роки, поки росте стосик сторінок із текстом, що назва стає єдиним цілим зі світом твору» [15].

Назва збірки вирізняється своєю концептуальністю, архетипністю, екзистенційністю, оскільки смисл концепту *душа*, поєднуючись в етнопросторі зі словом предметної семантики – *птах*, утворює внутрішній образно-метафоричний смисл усіх поезій як макротексту. Цю гіпотезу доводять і словникові статті в енциклопедії Валерія Войтовича «Українська міфологія». Пор. [виокремлення в цитатах наші. – О. К.]:

1. ДУША – «внутрішня сутність людини, яка входить у неї від народження, а по смерті відділяється від тіла і живе окремим життям. /.../ Народ уявляв душу як хмаринку, дихання, дим, вітерець, *пташку*» [1, с. 169].

2. ПТАХИ – «особливо любили предки перелітних птахів, які прилітають із вирію-раю: вони були провісниками весни, приплоду, врожаю, добра, здоров'я і щастя. Бог-Творець вселив у таких птахів душі дідів-прадідів та надприродні сили. Тому вони прихильні до людей і завжди приносили їм радість буття. Птахів поділяли на чистих (святих, добрих) і нечистих (диявольських, злих). /.../ Крім того, птахи у народних уявленнях є *образами душ*. Так, на Поліссі [а Ніна Царук родом із села Волиці на Хмельниччині. – О. К.] душа – *біла, блискуча пташка*» [Там само, с. 400].

Отже, концепт ДУША – один із ключових в українській культурі, що оприявнює складну логіко-емоційну сутність, яка оригінально поєднує в собі сакральну та несакральну частини [11, с. 469]. До того ж аналіз емпіричного матеріалу довів актуальність думки Віталія Кононенка, що через введення мовних символів у художні тексти «розкриваються синергетичні потенції не лише смислу окремого концепту, а й ознак супровідних понять, можливості їх взаємного нашарування, асоціативно-оцінних сходжень і розходжень» [6, с. 21].

До ширших узагальнень вдаються О. Рудь та І. Горбатенко: «Птахи здавна асоціювалися з людською душею, духом; птахи – це крилаті душі, усе духовне» [10, с. 145].

У заспівному однойменному вірші Ніна Царук веде ліричну розмову зі своєю Душею-птахом, розмірковуючи над вічними істинами: що є добро і зло? щирість і нищість? пам'ять і забуття? Наприклад: *Душі моєї білий птах... / Мій поранковий друже милий... / Чом огортає серце страх, / Що враз тобі забракне сили? / Ти любиш небо і пісні, / Душі моєї птахо біла, Чому ж пісні твої сумні? / Чи у польоті в'януть крила? / Душі моєї білий птах, / Моїх чуттів і дум стороже... / Нехай не втомить висота, / Бо низько ти літаєш не зможеш...* (с. 10).

Імпліцитний контрастний локус «висота ↔ приземленість» уявлено в іншому вірші «Горизонталь і Вертикаль – Людино», в основі якого антитетичні відношення, пор.: *Горизонталь – твого життя ріка. / І плін її швидкий – не схаменешся... / Душа ж людська – то завжди вертикаль, / То шлях у вічне й тихе піднебесся. / Горизонталь – це проза днів важка. / В буденності буває празник рідко. / Поезія – то завжди вертикаль / у небо, де душа літа лебідкою* (с. 16). Отож узагальнений образ птаха як символу польоту, натхнення, Божого вияву в ситуації своєрідної смислової рівнозначності понять, що їх зреалізовано в назві птаха (лебідка) і концепту (душа), набув конкретності, паралельно відкриваючи перспективу образного витлумачення смислу *Тексту як наративу* (поняття В. Кононенка).

Прикметно, що слово-символ *Лебідь* в українській народній традиції – носій ідеї жіночності, краси, кохання, а водночас – розлуки, смутку, сліз [7, с. 219]. Дихотомію КОХАННЯ – СМЕРТЬ зафіксовано в метафорі *лебедина пісня*, що в художньому дискурсі стає образом вищого гатунку – мовно-естетичним знаком культури, оскільки в багатьох народів лебідь є символом фізичної та духовної чистоти. «А тут найчастіше вирізьблюють ноти суму, можливої розлуки, адже образ Лебедя в нашій уяві – це символ чогось гарного, ніжного, вічного» [Там само, с. 219]. Наприклад: *Не тільки в казці помирає лебідь. / Не з криком навісним, а з любим співом. / Якщо пісні йому життям служили, / Якщо той спів сильнішим був від крику, / Якщо лякав він темну темноту, / Якщо пісні продовжують ще жити, – / То значить, це не казка вже, а дійсність. / І тільки в казку проситься одна, / Його прощальна пісня – Лебедина* (с. 62). Струнка періодична конструкція репрезентує як індивідуально-авторське мовомислення Ніни Царук, так і риси національного психотипу загалом, що його акумулює легенда про лебедів, які співають у парі лише один раз, а від

розлуки з коханим гинуть. Отож «легенда про лебедину пісню є особливо зворушливою, це – остання пісня лебедя перед його кончиною» [1, с. 408]. Зауважимо: як символ КОХАННЯ та ВІРНОСТІ поетеса сприймає також *Лелеку*, напр.: *Завше будь зі мною в парі, як лелека, / Як відлинеш у вирій, – не забудь мене* (с. 29).

Солідаризуємося зі спостереженням В. Кононенка, що «Виокремлення складників Тексту з позицій лінгвопоетики ґрунтується на принципах визначення зовнішньої, «видимої» комунікативно-когнітивної компоненти, яка реалізується у висловленнях, абзацах, періодах та інших фрагментах, які передають відносно завершену інформацію, і частині прихованій, імпліцитній, глибинній, що її визначають як «вертикальний» контекст, підтекст, глибинна структура тощо» [5, с. 6]. У підтекстовому аспекті яскравий образ птаха потребує домислювання, співвіднесення не лише з тим, що повідомила авторка, а й із тим, що прагнула сказати, на що натякнула, із чим порівняла. У віршовому тексті віднаходимо дві кореляції: ПТАХ – ПІСНЯ (*Для мене музика – то птаства спів, / І вітру подих, шелест листя наче...* (с. 66)) і ПТАХ – МАТИ («з розкриленістю рук лебединих» (с. 20)), що для Ніни Царук мають особливий сенс: «Скільки себе пам'ятаю, мама завжди співала: і коли поралася по господарству, працювала на городі, грасувала чи полола грядки, садила чи викопувала картоплю. /.../ Найчастіше співала народних сумних пісень, передаючи в них і життя, і традиції роду й народу...» [2, с. 6]. Напевно, спогади дитинства, безмежна любов до неньки, спонукали студентку-п'ятикурсницю Ніну Гуїванюк до написання першої наукової роботи «Образне слово в українській народній пісні», яку зразково захистила в Чернівецькому університеті 1972 р. А вже пізніше, 2013 року, перемагаючи підступну хворобу, Ніна Василівна упорядкує до 85-річчя своєї дорогої матусі Ольги Царук унікальну працю «З голосу мами: Фольклорний світ села Волиці», опублікувавши зошити-зшитки Ольги Юхимівни – з піснями, прислів'ями та приказками, спогадами, описом обрядів тощо, а водночас віддаючи данину шани й любові до своєї малої батьківщини – Хмельниччини, до столиці свого дитинства – рідного села Волиці.

В асоціативному просторі поетеси СІМ'Я – це «гніздечко пташине», що нагадує їй колиску (с. 106). Прикметно, що в з цього гніздечку, у дружній пташиній сім'ї, мужніють молоді сини, на яких авторка традиційно переносить образ орла (с. 108): цар птахів і володар небес, він, за

народними уявленнями, символізує чоловічу силу й козацьку вдачу та незламність, сміливість і суворість: *А син для неї [матері] все ж дитина, – / Хоч в праці виріс і змужнів / І вже свого навчає сина / Любити землю й спів птахів* (с. 108).

Щоправда, подеколи родинне гніздо порожнє, бо *«розкинула доля / Безтурботно птахів по дорогах своїх»* (с. 106), і лише *«Вітер з жалібним свистом / Те порожнє гніздечко гойдає пташине...»* (с. 106). Отож слово-символ «птах» у цьому контексті набуває семантичного прирощення, номінуючи ДІТЕЙ, напр.: *Мамо!.. / Це в руках твоїх, що хлібом пахнуть, / Пісня та зродилася, мов зерно. / Ми по світу розлетілися птахами, / Та в твоє чекання ми повернем...* (с. 19). Образне порівняння в орудному відмінку *«полетіти / розлетітися птахом»* ґрунтується на асоціаціях швидкості, стрімкості, легкості.

Можемо припустити, що в аналізованих віршових текстах символічні номінації з'явилися під впливом спогадів дитинства Ніни Царук: «Дід Юхим, мамин батько, дуже любив свою родину і завів був такий порядок: кожної неділі за обідом збирати всіх дітей, зятів, невісток та онуків. /.../ Бабуся Христя накривала шикарний стіл – калачі з маком і парним молоком, кулеша з гречаної муки, гречаники, кваша, узвар, іноді юшка з м'ясом, каша, пироги з буряками і квасолею... Пообідавши, родина довго співала. Співали так, ніби на святі, весіллі чи хрестинах. Потім діти роз'їжджалися по домівках, а з понеділка знов наставляли будні, тяжка робота. Я часто думаю над тим, як це мудро: збирати найближчу родину за обіднім недільним столом, говорити про проблеми, які є в кожного в сім'ї, а ще співати... Співати...» [2, с. 3].

Інші поетичні рядки – *Звучать там досі в ночі весняні / Про долю жінки і кохання перше / Чийсь чи, може, мамині пісні... / Їх вранці поле з жайвором завершує...* (с. 120) – демонструють тріаду Пісня – Жайвір – Поле, про яку писав Валерій Войтович: «ЖАЙВІР – чистий, «Божий» птах, що приносить весну на ниви й поля. Згідно з легендами, жайворонок, як і ластівка, виймав колючі терни з вінка розп'ятого Христа. Піднявшись у небо, жайвір весь час молився. Потім враз замовк, піднявся ще вище і полетів до самого Бога сповідатися. На Галичині відома легенда про походження жайворонка. Бог підкинув високо грудку землі, із якої і стала ця сіра, як земля, пташка. Ці маленькі створіння живуть лише в полі» [1, с. 404].

Звернімо увагу: певний символізм пов'язаний і з осінніми та весняними перельотами птахів.

Наприклад, *лелеки й журавлі*, за давнім народним повір'ям, відлітали восени, забравши із собою душі покійних та супроводжуючи їх у потойбічний світ. Їхній прощальний спів не залишав байдужим нікого, настільки сумною була та пісня. Спів цих птахів Ніна Царук ототожнила з РОЗЛУКОЮ, СТАРІСТЮ, УТРАЧЕНИМИ НАДІЯМИ, напр.: *Мені до тебе через осінь... / Пролітають журавлі ключами. Буду з сумом їх проводити. Буду довгими снити ночами / Листопади з твоїми листами* (с. 27); *...Ні, заждіть журитися, лелеки. / Хай вже скроні вкрила сивина, Тільки ж бо до осені далеко, / Якщо в серці вічності весна* (с. 117); *Ходила росами боса, / У танку з листопадом кружляла, / То прощалася з журавлями...* (с. 85). Пор.: здебільшого журавель в українському ментальному просторі символізує «сторожкість», «відлюдність» [3, с. 227].

Традиційні уявлення українців про етапи життя як пори року Ніна Царук увиразнює через образи птахів, напр., весна → юність, перше кохання → ластівка: *Злине ластівка перша в небо. І злечу я на крилах нашої стрічі* (с. 27); літо → молодість, радість → журавлі, жайвори, солов'ї: *Люблю життя, як сонце любить сонях, / Як високостя люблять журавлі* (с. 24); *Ще сонце високо у небі, / Ще жайвір весело співа, / Є в мене ти і я у тебе, / Є в нас любов не на словах* (с. 33); – *Сашуню, коханий... тобі ж солов'ї / Не всі ще пісні про любов проспівали...* (с. 34).

Рушійною силою авторської оповіді є лінгвокультуреми «птах» і «крило», що віддзеркалюють увесь спектр можливих виявів особистісного й суспільного, національного й глобалізованого, загального та регіонального. Архетип оприявився, зокрема, у словосполученні «синій птах», символічне значення якого – образ ІДЕАЛУ, ПАМ'ЯТІ (*Я у спогад вирушаю птахом синім* – с. 23; *Якщо спогад буде серце зігрівати, – / Синій птах крилом в твоє вікно постукає* – с. 25).

Зменшувально-пестливі номінації «пташка» [13, с. 380] та «пташина» [Там само] в аналізованих поетичних текстах – це КРАСА БУТТЯ (*Росинка, пташка, квіточка, світання... / Краса буття і віра в майбуття* – с. 63) і водночас НЕЩАСЛИВА ЛЮБОВ (*Ти ніс пташину з крилом підбитим, / А я назустріч тобі пішла* – с. 110).

Для означення жінки / дівчини, сконцентрованої на власних відчуттях і пошуках, Ніна Царук використовує поетичний образ *чайки*. При цьому колорит текстів мрійливий, плавний, напр.: *Впала чайка в глибін розхвилену / Білу спрагу об хвилі розбить. / Я закохана, море. Окриль мене. / Хочу*

в тебе навчитись любити» (с. 84). Ці рядки оприявнюють ще одне архетипне поняття – КРИЛО птаха, що в широкому вживанні символізує духовність, уявлення, думку [7, с. 204]. В образному значенні «крило» – те, що високо підносить, огортає, отожд крила для авторки стають ознакою злету, натхнення, свідченням «Божої іскри», що дається лише обраним. Поєднуючись в одному контексті зі словом «море», лексема із символічним значенням актуалізує спільні смислові компоненти – «неосяжність», «безмежність», «мінливість». Ліричну героїню окрилює не тільки море, а й любов: *Сонцесяйною мрією злине, / Порив серця окрилить кохання* (с. 92). За допомогою словесного символів «птаха» і «крило» в поетичних текстах створено «відчуття безмежного в пізнанні макрокосмосу, довкілля і мікркосмосу, внутрішнього світу» [12, с. 5].

Окрилена любов'ю, рідним поліським краєм, українською піснею, Ніна Царук написала: *«Не знаю, чи весна, чи юнь / Порив цей будить... / Я пісню вимовлю свою / На радість людям»* (с. 36). Відчуттєву нюансорику поетеса майстерно передає через омовлені символи – традиційні та з індивідуально-авторським прирошенням смислу, що в «архітектурному ансамблі» її поезій-пісень посідають чільне місце. «Різновекторність

сприймання рідного слова – так умовно можна окреслити провідний мотив творчості Ніни Царук (Гуйванюк), української мовознавиці-дослідниці, людини, душа якої жила й живе в цьому слові, і для якої це слово – і свято, і будень, і вічна таємниця. Секрет поетичної творчості авторки – у постійному спостереженні над емоційно-естетичним змістом художньої мови та її впливом на свідомість і чуттєвий світ співрозмовника» [9, с. 79].

Висновки і перспективи. Дослідження загальнонаціональних та індивідуально-авторських особливостей уживання словесних образів-символів птахів у поетичних текстах Ніни Царук (Гуйванюк) довело, що цей образ стає символом через набуту ним функцію в житті самої поетеси, соціуму, держави. Узагальнений образ птаха в її творчості перетворився в символ польоту, натхнення, поезії, пісні, таланту, любові. Конкретні символічні одиниці (лебідка, лелека, орел, жайвір, журавель, ластівка, соловей, чайка) надають текстові особливого естетичного забарвлення, засвідчують високий рівень інтелектуальності авторки, знання міфології та народної творчості, загалом уявляють виражальні можливості лінгвопоетики. У цьому аспекті вважаємо перспективним вивчення ідіолекту Ніни Гуйванюк-Царук, що охоплює її наукові праці, публіцистику й поезію.

Список літератури:

1. Войтович В. Українська міфологія Київ : Либідь, 2002. 664 с.
2. Гуйванюк Н. З голосу пам'яті. З голосу мами: Фольклорний світ села Волиці / укл. Н. В. Гуйванюк Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. 352 с.
3. Жайворонек В. В. Знаки української етнокультури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
4. Івасюта М. І. Орнітологічні назви-символи у творах письменників Буковини кінця XIX – початку XX ст. *Молодий вчений (філологічні науки)*. 2021. № 10(98). С. 321–325. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-67>
5. Кононенко В. Текст і образ : монографія. Київ ; Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника», 2014. 192 с.
6. Кононенко В. Текст і смисл : монографія / Віталій Кононенко. – Київ – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2012. 272 с.
7. Кононенко В. Символи української мови : [монографія]. Київ ; Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2013. 440 с.
8. Костомаров М. І. Слов'янська міфологія : вибр. праці з фольклористики й літературознавства. К. : Либідь, 1994. 382 с.
9. Кульбабська О. Лінгвопоетичний портрет Ніни Гуйванюк. *Colocviul Internațional de științe ale Limbajului «Eugeniu Coșeriu» (ediția XV-a) «Schimbarea Lingvistică și schimbarea în Lingvistică»*. Cernăuți : Universitatea Națională din Cernăuți, 2020. P. 76–83.
10. Рудь О., Горбатенко І. Символіка орнітологічних назв у поезії Сергія Жадана. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка* / [ред.-упор. М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Вид-чий дім «Гельветика», 2020. Вип. 34. Т. 4. С. 143–148.
11. Скаб М. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери : монографія. Чернівці : Рута, 2008. 569 с.
12. Словник символів / [Потапенко О. І., Дмитренко М. К., Потапенко Г. І. та ін.]; за заг. ред. О. І. Потапенка та М. К. Дмитренка. Київ : Редакція часопису «Народознавство», 1997. 156 с.

13. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1977. Т. 8. 927 с.
14. Царук Н. Душі моєї білий птах : поезії. Чернівці : Букрек, 2012. 136 с.
15. Юрченко С. Літературний неймінг: як назвати свою книгу? URL: <https://methodwriting.com.ua/cognize/must-know/literaturnij-nejming-yak-nazvati-svoyu-knigu>

Kulbabska O. V. ORNITHOLOGICAL SYMBOLIC NAMES IN THE POETIC SPACE OF NINA GUYVANYUK

The article proves that ornithological names-symbols are important linguistic and expressive means that supplement the linguistic picture of the world of Ukrainians. Name-symbols are characterized by deep content, have an ancient origin and updated contextual interpretation. In order to analyze national and individual functional representations of Ukrainian images-symbols, the most important symbols-ornithonyms in the language creation of the Chernivtsi poetess and scientist Nina Tsaruk (Guyvanyuk) are singled out.

In particular, the motivation of creating a symbolic meaning and the semantics of a symbol in the individual style of the writer was investigated. Based on the material of Nina Tsaruk's only lifetime collection of poems «My soul is a white bird», which was published by the Chernivtsi publishing house «Bukrek» in 2012, it was established that ornithological names-symbols are a means of conveying thoughts about the reality and revealing the inner world of the lyrical heroin

On the one hand, the through-and-through symbolic image of a bird is a means of aestheticizing poetic texts, and on the other hand, this image-symbol evokes in the readers a number of associations of an abstract and generalizing plan, «draws into the orbit» of its compatibility directly related to it and syntactically more distant words (or combines with contact and distant syntactic words)

The conclusion was made: the analysis of the peculiarities of the functioning of verbal images-symbols on the material of Nina Tsaruk's creativity allows to understand more deeply the specific features of Ukrainian symbolism, to generalize the individual and authorial features of the use of symbols. In the future, it will be interesting to establish a correlation between the theoretical works of Prof. Nina Guivanyuk in the field of poetics, expressive syntax, text linguistics and the embodiment of her linguistic outlook in artistic discourse as the poetess of Nina Tsaruk.

Key words: *mythology, poetic text, symbol, name-ornithonym, aesthetic meaning, national specificity, individual author's features, means of belief, function.*